

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

9 juli 1997

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche en de heren Joachim Coens, Carl Decaluwé,
Michel Doomst, Bruno Tobback en Robert Voorhamme –**

betreffende het standpunt over het ontwerp van Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

AMENDEMENTEN

voorgesteld door de heren Ludo Sannen en Herman Lauwers

Zie :

733 (1996-1997)

- Nr. 1 : Voorstel van resolutie
- Nr. 2 : Amendementen

A. Aan de vierde streep, 1, e), de volgende zin toevoegen :

"Daartoe dient tevens een interdepartementale cel te worden opgericht, die waakt over de correcte implementering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen over alle sectoren heen ; "

VERANTWOORDING

Dit zal hard nodig zijn om te vermijden dat er zeer snel opnieuw in een eenzijdig sectorbeleid wordt vervallen. Sommige uitwerkingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen kunnen daar zelfs aanleiding toe geven.

B. In de vierde streep, 1, l), vervangen door wat volgt :

"l) in de periode voorafgaand aan de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen voorstellen tot planaanpassingen, beantwoordend aan dringende en reële noden en aansluitend op de algemene ruimtelijke principes en doelstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, hun normale verloop moeten kennen via de bestaande procedures en binnen de gebruikelijke en decretale tijdsaders in functie van de beleidscontinuïteit en met garanties naar de rechtszekerheid ;"

VERANTWOORDING

Twee redenen zijn belangrijk om de tekst te wijzigen :

1. Het ontwerp van Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt al geruime tijd door AROHM als richtkader gebruikt bij de beoordeling van voorstellen tot planaanpassingen. Omwille van de beleidscontinuïteit kan daar nu moeilijk van worden afgeweken voor de luttele maanden die resten tot de definitieve vaststelling en bekrachtiging.
2. Het zou totaal onpassend zijn om nu nog snel een aantal planaanpassingen (met mogelijk planbaten als gevolg) door te voeren, die tot nu toe gebruikelijk waren en niet in strijd met wat werd omschreven als goede ruimtelijke ordening, maar die als gevolg van de trendbreuk op een aantal vlakken niet meer passen in de nieuwe visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen in Vlaanderen.

C. In de vierde streep, 2, a), op de tiende en elfde regel de woorden "zo snel mogelijk" vervangen door de woorden "voor eind 1998".

VERANTWOORDING

Zolang deze stedelijke gebieden niet zijn afgebakend kan de provincie niet aan het werk voor de taakstellingen naar het buitengebied in de onmiddellijke omgeving van de ste-

den, kunnen de gemeenten van en in de omgeving van de stedelijke gebieden moeilijk hun structuurplannen afwerken, blijft de invulling van de economische knooppunten en de taakstelling naar de nieuwbouwwoningen in de stedelijke gebieden achterwege.

D. In de vierde streep, 2, b), het eerste lid, vervangen door wat volgt :

"de afbakening omzichtig en nauwkeurig moet gebeuren, waarbij het gehele stedelijke conglomeraat moet worden opgenomen, met oog voor de ruimtelijke draagkracht en de verschillen in potenties van de verschillende onderdelen van de stedelijke gebieden en aangevuld met een interne differentiatie naar taakstellingen binnen elk stedelijk gebied.

De afbakening moet steunen op een gedegen proces van visievorming op het betrokken stedelijk gebied dat wordt gedragen door de verschillende partners ; intergemeentelijk overleg is daarbij aan te bevelen evenals een gelijkwaardige inbreng van de verschillende maatschappelijke groepen en geledingen die in het stedelijk gebied actief zijn.

De afbakening moet ruimte bieden om de taakstellingen inzake de 60/40 verhouding op het vlak van wonen en inzake het toegemeten pakket bedrijventerreinen als economisch knooppunt te kunnen realiseren. "

VERANTWOORDING

We moeten langs de ene kant te allen prijze vermijden dat een krampachtige afbakening leidt tot een slechts gedeeltelijke afbakening van wat zich maatschappelijk en ruimtelijk als een stedelijk beleid heeft ontwikkeld, want dan gaan opnieuw de kansen verloren om de stedelijke ruimtelijke problematieken in hun volle dimensie aan te pakken. Langs de andere kant moeten we oog hebben voor het feit dat men voor elk onderdeel van het stedelijk gebied niet eenzelfde en uniforme ontwikkeling voor ogen kan hebben. De ruimtelijke draagkracht aan de randen van het stedelijk gebied ligt anders dan in de kern. Het concept van stedelijk gebied moet daarom met een methode voor verdere interne indeling en taakstelling worden aangevuld.

De afbakening moet tot slot ook rekening houden met wat het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen als taakstelling naar wonen en economische activiteiten oplegt. Het te krap afbakenen mag geen middel worden om deze taakstellingen opnieuw op de helling te zetten.

E. In de vierde streep, 2, d), vervangen door wat volgt :

"d) de Vlaamse Rand rond Brussel niet mag worden geselecteerd als een grootstedelijk gebied. Om de suburbanisatie en de druk op de grondprijzen tegen te gaan, moeten gebieden afgebakend worden met een eigen statuut.

Daarom moet voor de Vlaamse Rand rond Brussel tegen de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen een aangepast concept door de plangroep worden uitgewerkt met specifieke ontwikkelingsperspectieven voor de verschillende onderdelen, die respectievelijk als structuurondersteunend kleinstedelijk gebied, als stedelijk gebied aansluitend op Brussel, als suburbaan gebied, als bebouwd perifeer landschap of als buitengebied kunnen worden afgebakend.

Daarbij worden telkens de taakstellingen inzake woongelegenheid en bebouwingsdichtheid in de bindende bepalingen vastgelegd met een ontwikkelingsperspectief naar sociale inbreiding in de kernen en naar beperking van de uitbreiding naar residentieel wonen. Dit vergt een actief grondbeleid.

De verdere invulling, afbakening en taakstelling wordt uitgetekend in het ruimtelijk provinciaal structuurplan voor Vlaams Brabant na overleg met Vlabinvest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

De aantrekkingskracht van een aantal kleinere subregio's die verder van de grens met het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest verwijderd zijn, moet worden benut om de druk in de onmiddellijke omgeving van Brussel weg te nemen ; "

VERANTWOORDING

Het afstappen van de notie "grootstedelijk gebied" voor de Vlaamse Rand rond Brussel, houdt wel in dat er een ander concept wordt uitgewerkt door de plangroep. Meer dan een eerste indicatie kan het Vlaams Parlement in zijn standpunt niet naar voor brengen. Belangrijk is wel de vaststelling dat de Vlaamse Rand rond Brussel niet als een enkel ruimtelijk gebied met gelijke ontwikkelingsperspectieven kan worden afgedaan.

F. In de vierde streep, 2, f), eerste lid, de tweede, derde en vierde zin vervangen door wat volgt :

"De 60/40 verhouding en de vertaling ervan naar de respectieve provinciale cijfers wordt onderschreven als een essentieel element van de ruim-

telijke trendbreuk om verdere suburbanisatie tegen te gaan ; "

VERANTWOORDING

Dit is een belangrijk signaal dat het Vlaams Parlement kan en moet geven. Het is in dat opzicht veel minder opportuun om opnieuw een aantal reserves te uiten ten aanzien van dit fundamenteel uitgangspunt en nu al te sterk vooruit te lopen op de invulling ervan op het terrein.

G. In de vierde streep, 2, h), vervangen door wat volgt :

"h) in aanvulling op de 60/40 verhouding er een parallelle taakstelling moet worden toegevoegd inzake sociale woningbouw ; daarbij moeten de verhoudingen worden bepaald in functie van de kwantitatieve verhouding tussen de woonnood en -behoeften van de zwakkere bevolkingsgroepen in het stedelijk gebied en die in het buitengebied ; deze verhoudingen kunnen sterk verschillen van regio tot regio en moeten per stedelijk gebied en omgeving worden vastgelegd. Daarenboven moet aan de bijkomende nood voor sociale woningbouw financieel tegemoet worden gekomen daar waar de implementatie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen aanleiding dreigt te geven tot bijkomende sociale verdringing of woonnood ; "

VERANTWOORDING

De 60/40 verhouding kan niet zomaar doorgetrokken worden naar de sociale woningbouw. De verhouding in kwantitatieve behoeften kan daar totaal anders liggen. In sommige streken zal er meer nood zijn in de stedelijke gebieden, elders zal die nood in het buitengebied te vinden zijn. De taakstelling moet wel gebeuren maar niet op basis van arbitraire algemene verhoudingen, maar moet mee in functie van de verhouding van de plaatselijke behoeften tussen stedelijk gebied en buitengebied worden opgesteld.

Wellicht kan de implementatie van bepaalde maatregelen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen processen van sociale verdringing op gang brengen of bijkomende woonnood creëren.

Dit moet dan via bijkomende sociale woningen worden opgevangen of vermeden.

H. In de vierde streep, 2, i), vervangen door wat volgt :

"i) inzake minimale woningdichtheden in het bindend gedeelte op te nemen is dat de gemeentelijke structuur- en uitvoeringsplannen, voor wat

de nieuwbouw betreft, moeten streven naar een minimale dichtheid van 25 wooneenheden per hectare in de stedelijke gebieden en 15 wooneenheden per hectare in de hoofddorpen en kernen van het buitengebied, als gemiddelden van meer gedifferentieerde woondichtheden in kleinere ruimtelijke gehelen.

Het is terzake ook aangewezen om in aansluiting op het VLACORO-advies uitdrukkelijk te stellen dat deze woondichtheden op te vatten zijn als een richtcijfer voor bruto-dichtheden, ze niet door te rekenen zijn naar perceelsoppervlakten en ze tenslotte deel uitmaken van een gemeentelijk ruimtelijk en huisvestingsbeleid ; ".

VERANTWOORDING

De meer genuanceerde interpretatie van de woningdichtheid laat toe om ze nog strikter toe te passen als instrument om de trendbreuk ook op het terrein waar te maken. Maar dan moeten ze wel afdwingbaar zijn en dus in het bindend gedeelte opgenomen worden.

I. Aan de vierde streep, 2, een p) toevoegen, die luidt als volgt :

"p) inzake de behoefte aan bijkomende woningen het aangewezen is in eerste orde een voorzichtige prognose van 300.000 nieuwe woningen tot 2007 te hanteren om zo de verhouding 60/40 niet in het gedrang te laten komen wanneer zou blijken dat 400.000 woningen te hoog geraamd is.

De te handhaven of te ontwikkelen woongebieden zijn in functie daarvan af te bakenen.

In tweede orde en op latere datum is daarnaast te voorzien in woonreservegebieden voor nog eens 100.000 woningen en dit volgens nader te bepalen aangescherpte verhoudingen ten gunste van het stedelijk gebied ; ".

VERANTWOORDING

In het informatief gedeelte lopen de ramingen van de behoefte aan bijkomende woningen uiteen ; tussen 222.000 en 438.000 woningen. Mocht uit de feiten blijken dat 400.000 bijkomende woningen te hoog geraamd was, dan zou het wel eens kunnen dat de ruimte voor 160.000 (40 %) woningen in het buitengebied sneller wordt ingenomen dan de ruimte voor 240.000 (60 %) woningen in het stedelijk gebied. Blijven we hangen op 300.000 nieuwe woningen, waarvan er dan 160.000 in het buitengebied terecht kunnen, dan kan de verhouding van 60/40 zich omkeren in een 47/53, wat inhoudt dat er helemaal geen trendbreuk meer is en de suburbanisatie zich verder doorzet !

Het voordeel van dit voorstel is dat in tweede orde en na het nodige onderzoek de trendbreuk nog kan worden verstevigd door de verhouding aan te scherpen ten voordele van het verstedelijkt gebied.

J. Aan de vierde streep, 2, een q) toevoegen die luidt als volgt :

"q) dat de trendbreuk inzake wonen moet worden gerealiseerd door zeer expliciet te opteren om het principe van gedeconcentreerde bundeling te baseren op de verhouding van de woningvoorraad in 1991 tussen enerzijds het aantal woningen geheel of gedeeltelijk gelegen in het stedelijk gebied en anderzijds het aantal woningen gelegen in de gemeenten die integraal tot het buitengebied worden gerekend, en dat deze verhouding dus te hanteren is als een minimaal te realiseren verhouding ten aanzien van het stedelijk gebied in 2007 ; ".

VERANTWOORDING

In aansluiting op het VLACORO-advies dat reeds tekstwijzigingen in die zin aanduidde in de hoop tot een meer eenduidige tekst te komen.

K. In de vierde streep, 3, vóór a), dat a bis) wordt, een nieuw punt a) invoegen, dat luidt als volgt :

"a) bij de ontwikkeling van de natuurlijke en agrarische structuur moet worden uitgegaan van de prognoses en behoeften zoals vermeld in deel 1B en er aansluiting moet worden gezocht bij eerdere beleidsplannen zoals de "Groene Hoofdstructuur" en het "Lange-Termijnplan Bosbouw". Dit is nu niet gebeurd. De voorgestelde ruimtebalans is als dusdanig onvoldoende gemotiveerd en in die zin voldoet de gewenste ruimtelijke structuur niet aan bepalingen van artikel 7, § 3, 2° van het decreet van 24 juli 1996 houdende de ruimtelijke planning. Een aanpassing en herformulering is dan ook gewenst ; ".

VERANTWOORDING

De voorgestelde oppervlakten voor landbouw en natuur zijn gebaseerd op een onderhandeld sectorakkoord en niet op de wetenschappelijk onderbouwde prognoses vermeld in het eerste deel van het ontwerp van Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en in eerdere beleidsdocumenten en -plannen.

L. In de vierde streep, 3, h) vervangen door wat volgt :

"h) de gebieden van de agrarische structuur inderdaad in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen moeten worden afgebakend uitgaande van de economische behoeften en vertrekkend van het huidig landbouwgebruik als uitgangspunt ; ".

VERANTWOORDING

Het ruim herbevestigen van dit deel van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen enkel ten behoeve van de landbouwsector heeft geen zin. Eenzelfde goodwill is trouwens in de voorgestelde resolutietekst niet te vinden ten aanzien van de natuur- en bossector, waar eerder wordt gewezen op mogelijke onduidelijkheden.

Het lijkt ons beter enkel te bevestigen wat het uitgangspunt is zonder zich terzake op het wetenschappelijk betwiste oppervlaktecijfer vast te pinnen.

In ieder geval mogen geen bijkomende voorwaarden worden ingevoegd die de omzetting van landbouwgrond naar natuur of bos nog eens extra kunnen belemmeren.

M. In de vierde streep, 3, een i bis) invoegen, die luidt als volgt :

"i bis) daarenboven ook aandacht moet worden besteed aan het voorzien van ontwikkelingsperspectieven voor de biologische landbouw (door onder meer ruimtelijke afbakeningen met verscherpte milieukwaliteitseisen) ; ".

VERANTWOORDING

Biologische landbouw komt nergens in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen voor, al biedt deze sector duidelijk toekomstperspectieven. Hij is minder ontwikkeld dan in enkele van de ons omringende buurlanden. Omwille van de noodzakelijke buffering ten aanzien van onder meer pesticide-gebruik door de traditionele landbouw, is ruimtelijke afbakening aangewezen.

N. In de vierde streep, 3, l) schrappen.

VERANTWOORDING

Zoals hier geformuleerd, neigt dit standpunt ertoe om fundamenteel in te gaan tegen de uitgangspunten van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Uiteraard is een te stringent kader altijd net iets te strikt. Maar een gewoon stringent kader zal nodig zijn om de ruimtelijke trendbreuk te kunnen doorzetten. Hier moet het Vlaams Parlement zijn volwassenheid tonen en zich niet laten verleiden tot vaag taalgebruik, dat enkel het voorduren van het huidig beleid beoogt.

O. In de vierde streep, 4, b) vervangen door wat volgt :

"b) bijkomend onderzoek op basis van geactualiseerde kwantitatieve en kwalitatieve criteria moet kunnen leiden tot minder economische knooppunten en een differentiatie tussen de economische knooppunten naargelang de beoogde ontwikkelingsperspectieven. Het getal 153 moet als maximum in de bindende bepalingen worden opgenomen ; ".

VERANTWOORDING

De economische knooppunten kunnen moeilijk allemaal als evenwaardig worden betiteld. Daartoe is zowel hun aansluiting op de verschillende lijninfrastructuren als hun ruimtelijke draagkracht al te verschillend. Nader onderzoek moet uitwijzen op welke manier een differentiatie mogelijk is en hoe op die manier onoordeelkundige inplantingen van bedrijventerreinen met een niet-passende allure naargelang het economisch knooppunt kunnen worden vermeden.

P. In de vierde streep, 4, een d bis) invoegen die luidt als volgt :

"d bis) inzake de behoefte aan uit te rusten bedrijventerreinen, een opsplitsing per provincie in de bindende bepalingen moet worden opgenomen ; ".

VERANTWOORDING

Er zijn grote verschillen tussen de provincies onderling. In sommige provincies is er een overschot, elders is er ruimte tekort. Dit noopt tot een verfijning van de behoefteprognose op provinciaal niveau.

Q. Aan de vierde streep, 4, een k) toevoegen, die luidt als volgt :

"k) de tekstgedeelten omtrent de ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande bedrijven buiten de bedrijventerreinen niet los mogen worden gelezen van de tekstgedeelten omtrent het vesterken van de multifunctionaliteit binnen het stedelijk gebied. In dat verband is het aangewezen om zo snel mogelijk op Vlaams niveau te komen tot methoden en afwegingskaders teneinde de begrippen "goed nabuurschap" en "ruimtelijke draagkracht" zo eenduidig en deugdelijk mogelijk te kunnen interpreteren. De opmaak van een inventaris van alle zonevreemde bedrijven is daarbij noodzakelijk ; ".

VERANTWOORDING

De tekst omtrent de multifunctionaliteit binnen het stedelijk gebied is veel genuanceerder naar het verweven van functies toe dan de tekstgedeelten onder de economische activiteiten. Beide moeten dan ook samen worden gelezen. Verder moeten de nodige afwegingskaders worden opgesteld en is een inventaris van zonevreemde bedrijven al lang een must.

R. Aan de vierde streep, 5, a) de volgende zin toevoegen :

"Daarnaast moeten echter tal van andere maatregelen worden uitgewerkt die een trendbreuk in de vooropgestelde mobiliteitsaan groei tot 2007 bewerkstelligen ; het huidige ontwerp biedt terzake weinig perspectief ; het is wenselijk dat naar aanleiding van de actualisatie daaromtrent een kortetermijnplan wordt toegevoegd ;".

VERANTWOORDING

Het hoofdstuk lijninfrastructuur biedt geen alternatief of afdoend antwoord ten opzichte van de vooropgestelde groei van de automobilitéit zoals in het ontwerp aangegeven : 35 à 60 % voor het personenvervoer, 100 % voor het goederenvervoer.

Ludo SANNEN

Herman LAUWERS
